

Οι Οικονομικές Παράμετροι της Μετανάστευσης

Λέκτορας Οικονομικής Ιστορίας,
Πρόεδρος Τμήματος Σχολής Λογιστικών,
Χρηματοοικονομικών και Οικονομικών,
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

European
University Cyprus

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

SOLIDARITY FUNDS

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ, ΠΡΟΟΔΟΣ, ΕΥΗΜΕΡΙΑ - SOLIDARITY, PROGRESS, PROSPERITY
Η Δράση «Οργάνωση Συνεδρίων σχετικά με τη βελτίωση των διαδικασιών ένταξης» (Δράση Ε1,
Ευρωπαϊκά Ταμεία Αλληλεγγύης, Ετήσιο Πρόγραμμα 2012) υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση
των Ευρωπαϊκών Ταμείων Αλληλεγγύης (95%) και της Κυπριακή Δημοκρατία (5%)

Ιστορική Αναδρομή

- Η Κύπρος δεν ήταν ιστορικά ελκυστική προς την μετανάστευση λόγω δυσμενών οικονομικών συνθηκών
 - Αποτυχία οργανωμένων μεταναστευτικών κινήματων (π.χ. Μαλτέζικη Αποικία)
 - Διακομιστικός σταθμός μετανάστευσης (Αντί-Μπολσεβίκων, Εβραίων)
- Σαν αποτέλεσμα η ροή μετανάστευσης ήταν από την Κύπρο προς το εξωτερικό
- Αυτό αλλάζει καθώς η οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου την μεταλλάζει σε αναπτυγμένη χώρα
 - Η ψαλίδα στο μέσο εισόδημα σε σχέση με γειτονικές χώρες αυξάνεται
 - Η οικονομία έχει ανάγκη από φτηνό εργατικό δυναμικό, αποτυχία της οικονομίας να εμπεδώσει πιο τεχνολογικά εξελιγμένες μεθόδους παράγωγης

Η αύξηση της μετανάστευσης προς της Κύπρο (νόμιμη και παράνομη) συνάδει με την μείωση εμποδίων μετανάστευσης

- Την ίδια ώρα η οικονομία ζητούσε φτηνό εργατικό δυναμικό
 - «Ανάγκη» για άτομα με χαμηλές απολαβές
 - Παράκαμψη αυστηρών περιορισμών και ψηλών απολαβών
 - Παρόλο που ο ρυθμειωνότανμός ανάπτυξης της οικονομίας, τομείς της οικονομίας «απαιτούσαν» και άλλους μετανάστες
 - Το 2010, 30.4% των αμειβόμενων εργαζομένων ήταν κοινοτικοί ή πολίτες τρίτων χωρών.
 - Έλλειψη αξιόπιστων στοιχείων για παράνομη εργασία
 - Πλείστη παράνομη εργασία μετά των ωρών επιτήρησης από το υπουργείο

Δραματική Αύξηση με επίδραση στο συνολικό πληθυσμό και ανατροπή μετά την κρίση

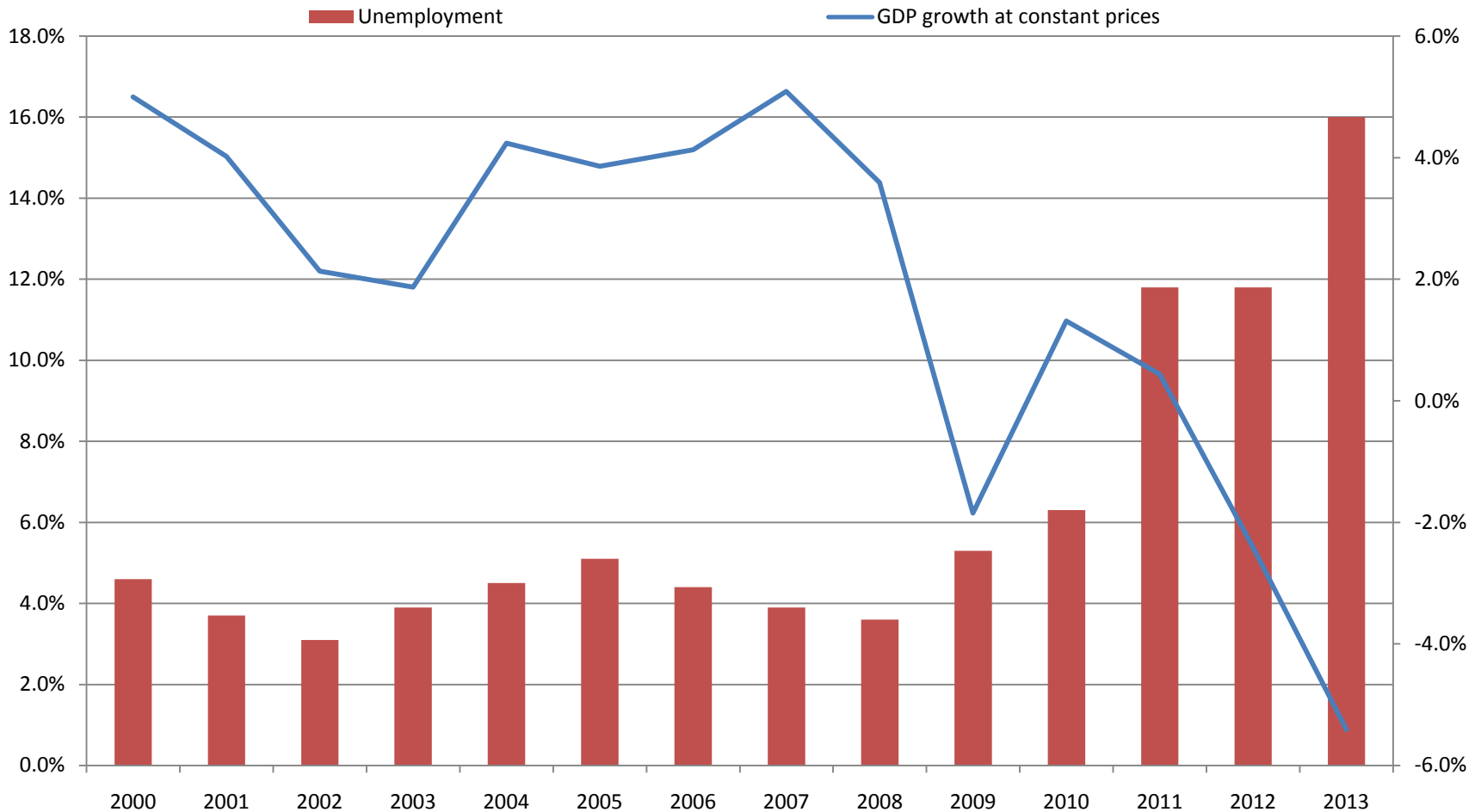
Year	Total Immigrants	Total Emigrants	Net Migration
2000	12764	8804	3960
2001	17485	12835	4650
2002	14370	7485	6885
2003	16779	4437	12342
2004	22003	6279	15724
2005	24419	10003	14416
2006	15545	6874	8671
2007	19142	11752	7390
2008	14095	10500	3595
2009	11675	9829	1846
2010	20206	4293	15913
2011	23037	4895	18142
2012	17476	18105	-629

- Απόλυτα συνδεδεμένη με την είσοδο στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- Μείωση το 2012
 - συνδυασμός μείωσης εσωτερικής μετανάστευσης
 - πολύ μεγαλύτερη αύξηση εξωτερικής μετανάστευσης

Πηγή: Eurostat, Population and Social Conditions, 2013

Οι οικονομία έχει επηρεαστεί από την παγκοσμία κρίση από το 2007, με την ανεργία να είναι σε ιστορικά ψηλά επίπεδα (μόνιμη αλλαγή του NAIRU?)

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, 2014)

Η μείωση του εργατικού κόστους στην Κύπρο είναι ιδιαίτερα αιθητή από το 2011 σαν αποτέλεσμα να υπάρχουν κίνητρα για παράνομη ή σχεδόν παράνομη εργασία από εργάτες τρίτων χωρών

Year	Unit labour cost Cyprus	Year	Unit labour cost Euro Area 17
2013	102.69		
2012	108.99	2012	112.41
2011	112.03	2011	110.55
2010	109.3	2010	109.67
2009	108.17	2009	110.28
2008	103.92	2008	105.79
2007	102.08	2007	101.96
2006	100.91	2006	100.67
2005	100	2005	100
2004	98.37	2004	98.83
2003	96.54	2003	98.11
2002	87.98	2002	96.13
2001	83.97	2001	93.88
2000	82.41	2000	91.9
1999	80.3	1999	91.04
1998	79.08	1998	90.06
1997	79.47	1997	89.72
1996	76.61	1996	89.31
1995	74.12	1995	88.02

Πηγή: (Eurostat: [Prices, output, demand and labor market](#), 2014)

Τα τελευταία χρονιά η οικονομία δεν στηριζόταν στην καινοτομία αλλά στο φτηνό εργατικό δυναμικό

	Μέση ανάπτυξη 2005-2012			
	Κατεχόμενα		Κυπριακή Δημοκρατία	
Μέση Αύξηση ΑΕΠ	γn	2.192%	γs	0.98%
Μέση αύξηση παγίων επενδύσεων κεφαλαίου ανά εργάτη	kn	5.835%	ks	0.92%
Μερίδιο πάγιων επενδύσεων	an	40.000%	as	0.4
Ποιότητα εργατικού δυναμικού	hn	1.000%	hs	0.01
Ολικός παράγοντας αποδοτικότητας (Total factor productivity TFP)		-0.742%		0.008%

(Πηγή: Apostolides, Besim & Mullen, 2014)

Σήμερα

- Μεγάλο Πρόβλημα η έλλειψη πρόσφατων στοιχείων: Παρουσιάζεται μεγάλη κωλυσιεργία στην ενημέρωση στοιχείων
 - Εγγεγραμμένες αδειες εργασίας & διαμονής (permits) το 2011 64,419
 - Πιθανή.... δραματική μείωση
 - Συχνά η μείωση ήταν λόγω πίεσεως από την πλευρά της κυβέρνησης και όχι από την έλλειψη ζήτησης από εργοδότες
 - Μείωση φοιτητικών αδειών

Το μέσο εισόδημα των μεταναστών σε σύγκριση με των γηγενή πληθυσμό

	Foreigners			Of which					
				EU citizens			Third country nationals		
	population at age								
	20-64	of which		20-64	of which		20-64	of which	
25-54		55-64	25-54		55-64	25-54		55-64	
BE	70	69	75	84	86	92	52	51	48u
CZ	93	95	:	88	98	:	93	93	:
EE	78	76	78	90u	:	:	77	76	78
EL	66	64	73u	100	98	:	62	60	68u
ES	68	67	79	84	81	101	62	61	63
FR	71	71	69	98	100	87	60	60	61
IT	73	76	64	77	80	77u	71	75	63
CY	78	77	92	84	85	92	72	70	:

Το μέσο εισόδημα είναι σαφέστατα χαμηλότερο για τους υπηκόους τρίτων χωρών στην Κύπρο

Ρίσκο φτώχειας: Αυξημένη πιθανότητα φτώχειας από μετανάστες τρίτων χωρών, σε παρόμοια πλαίσια με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες

	Total population			Foreign-born			Of which					
							EU born			Non-EU born		
	population at age											
	20-64	of which		20-64	of which		20-64	of which		20-64	of which	
25-54		55-64	25-54		55-64	25-54		55-64	25-54		55-64	
EU27	16s	15s	15s	26s	26s	22s	19s	18s	16u	29s	29s	25u
BE	13	13	13	33	33	30	20	19	18	43	43	44
CZ	9	9	7	13	13	9	13	14	10	13	10	:
EE	18	17	17	20	21	17	17	14u	22u	20	22	17
EL	20	19	20	36	37	31	11	10	8u	43	44	40
ES	20	20	19	34	35	29	27	28	22	37	38	34
FR	13	13	10	29	31	19	14	15	13	35	38	23
IT	18	19	14	29	28	29	32	32	19	28	26	32
CY	<u>11</u>	<u>11</u>	<u>14</u>	<u>24</u>	<u>25</u>	<u>19</u>	<u>17</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>30</u>	<u>31</u>	<u>26</u>

Πληθυσμός Ανέργων κατά κοινότητα, 2014

Πρόσφατη και σημαντικότερη μείωση κοινοτικών ανέργων(εγγεγραμμένων). Πιθανώς λόγω λήξης του ανεργειακού επιδόματος

Community / Nationality	January	February	March	April
Greek Cypriots	40,742	41,118	41,145	37,166
Turkish Cypriots	343	321	311	279
EU Nationals	9,717	9,733	9,291	7,475
Other nationalities	1,981	2,032	2,025	1,838
Total	52,783	53,204	52,772	46,758

Υπάρχει ακόμα μεγάλη μερίδιο εργασίας από μετανάστες που υποδεικνύει πόσο κρίσιμος είναι ο ρόλος τους για την οικονομία
 → φέρνουν ευελιξία που «αφήνει» τα εργατικά δικαιώματα των Κυπριών εργαζομένων σχετικά ανέπαφα

Employed non-Cypriots							
Year	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2012
EU Citizens (Possibly include persons from EU countries)	23,558	16,838	30,482	42,630	48,793	53,875	80.081
Third Country (Aliens-Possibly include persons from non-EU countries)	46,225	45,868	49,560	53,693	58,243	60,550	67786
Total*	58,784	60,917	81,042	96,436	107,036	114,425	147.867

From Social insurance Services Statistical data (<http://www.mlsi.gov.cy/mlsi/sid/sidv2.nsf/All/3A8A049822C9957FC2257A620023E7F0?OpenDocument>)

Οι τομείς που έχουν σηματοδοτηθεί σαν καταλύτες για το νέο οικονομικό μοντέλο της Κύπρου (Γεωργία, Εμπόριο, Τουρισμός) έχουν μεγάλο μερίδιο μεταναστών σαν εργαζόμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΦΑΙΝΕΤΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΩΝ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ, ΚΑΤΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ 2013											
ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ1		ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ2		ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ3		ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ4		ΣΥΝΟΛΟ4		
	ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΟΙ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΙ3		ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ2		ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΟΙ		ΣΥΝΟΛΟ4		
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ	
1. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	5914	57.23%			1089	10.54%	3315	32.08%	15	0.15%	10333
2. Ορυχεία και λατομεία	645	76.51%			123	14.59%	70	8.30%	5	0.59%	843
3. Μεταποίηση	22580	72.64%			7111	22.88%	1276	4.11%	117	0.38%	31084
4. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ζεστού νερού και κλιματισμού	2483	98.45%			27	1.07%	12	0.48%	0	0.00%	2522
5. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων	1037	71.86%			342	23.70%	62	4.30%	2	0.14%	1443
6. Κατασκευές	20010	68.36%			7293	24.92%	1594	5.45%	374	1.28%	29271
7. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Επισκευή οχημάτων	50860	77.70%			11323	17.30%	3130	4.78%	140	0.21%	65453
8. Μεταφορά και αποθήκευση	11385	76.44%			2947	19.79%	536	3.60%	26	0.17%	14894
9. Ξενοδοχεία	7386	62.17%			3862	32.51%	611	5.14%	21	0.18%	11880
10. Εστιατόρια	11357	53.29%			7931	37.22%	1922	9.02%	101	0.47%	21311
11. Ενήμερωση και επικοινωνία	8869	84.11%			1082	10.26%	556	5.27%	37	0.35%	10544
12. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	18752	90.48%			1064	5.13%	893	4.31%	15	0.07%	20724
13. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	1775	74.61%			496	20.85%	107	4.50%	1	0.04%	2379
14. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	19540	83.93%			2406	10.33%	1307	5.61%	29	0.12%	23282
15. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	5026	61.84%			2615	32.18%	474	5.83%	12	0.15%	8127
16. Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική εκπαίδευση	69599	97.62%			1294	1.81%	314	0.44%	92	0.13%	71299
17. Εκπαίδευση	14791	89.27%			1449	8.75%	314	1.90%	14	0.08%	16568
18. Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και κοινωνική πρόνοια	7245	81.42%			1304	14.65%	344	3.87%	5	0.06%	8898
19. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	3739	71.41%			1064	20.32%	426	8.14%	7	0.13%	5236
20. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	9517	82.88%			1501	13.07%	449	3.91%	16	0.14%	11483
21. Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδότες	247	1.02%			273	1.13%	23699	97.84%	3	0.01%	24222
22. Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών	409	65.65%			88	14.13%	64	10.27%	62	9.95%	623
23. Μη δηλωμένη οικονομική δραστηριότητα	6	66.67%			1	11.11%	2	22.22%	0	0.00%	9
ΣΥΝΟΛΟ	293172	74.71%			56685	14.44%	41477	10.57%	1094	0.28%	392428

Total Europeans by country and economic activity 10.2011 2.2012

	Developed	Developed	Developed	Developing	Developing	Developing	Developing	special	special		
	Γαλλία	Γερμανία	Σουηδία	Βουλγαρία	Ουγγαρία	Πολωνία	Ρουμανία	Ελλάδα	Ηνωμένο Βασίλειο	ΜΔΧ*	Σύνολο
Γεωργία / Δασοκομία/ Αλιεία	2	0	1	305	10	3	370	35	18	89	844
Ορυχεία / Λατομεία	1	0	0	14	0	6	41	23	33	3	124
Μεταποίηση	7	27	2	1678	11	271	3193	1128	142	498	7152
Ηλεκτρισμός/Κλιματισμός	1	0	0	4	0	1	0	17	0	5	29
Παροχή νερού/Επεξεργασία λυμάτων/Διαχ0	1	0	1	94	0	3	113	47	20	15	299
Κατασκευές	14	11	2	1558	81	435	3745	1869	664	665	9354
Χονδρικό/Λιανικό Εμπόριο/ Επισκευές	51	64	29	2670	62	382	3030	2554	662	1087	11264
Μεταφορά / Αποθήκευση	11	178	10	477	497	172	816	418	252	206	3688
Ξενοδοχεία	19	91	60	2255	330	465	1767	1254	365	325	7997
Εσπιατόρια	12	18	20	2728	134	336	2959	1154	449	687	9233
Ενημέρωση/Επι-κοινωνία	35	33	18	42	10	28	158	319	162	131	1038
Χρηματοπιστωπ- κές/Ασφαλιστικές δραστηριότητες	15	15	20	47	7	23	66	218	199	118	887
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	0	15	1	64	4	18	107	86	152	56	539
Επαγ0/Επιστ0/Τεχνικές δραστηριότητες	52	60	30	126	46	119	182	669	475	309	2565
Διοικητικές δραστηριότητες	24	52	155	556	82	261	548	236	468	240	3037
Δημόσια Διοίκηση	5	12	4	27	1	10	9	1143	20	326	1581
Εκπαίδευση	33	26	10	46	10	26	39	497	355	213	1324
Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα	3	20	6	232	8	20	143	360	94	110	1054
Τέχνες/Ψυχαγωγία	25	25	11	289	24	54	238	157	162	141	1305
Άλλες Κοινωνικές Δραστηριότητες	5	14	14	318	24	41	297	235	294	158	1498
Οικιακοί Βοηθοί	0	0	0	94	0	3	35	7	2	227	371
Ετερόδοκοι Οργανισμοί/Φορείς	12	4	2	2	3	2	2	6	27	6	75
Σύνολο	328	665	396	13626	1344	2679	17858	12432	5015	5615	65258

Συμπεράσματα / Θέματα προς συζήτηση

- Ο οικονομικός ρόλος των μεταναστών στην Κύπρο είναι νευραλγικός για την οικονομία
 - Επιπρόσθετη ευελιξία και μέχρι πρόσφατα διαφοροποιημένη εργασία
 - Προστατεύουν δικαιώματα εργαζόμενων σε περίοδο μεγάλης ανεργίας
- Η συσχέτιση μετανάστευσης με την ανεργία είναι πολύπλοκη
 - Δεν υπάρχει μια πιο νέα ερευνά από (Christofides, 2009)
- Απουσία στρατηγικών σχεδιασμών οι οποίοι θα προσπαθούσαν να ενσωματώσουν τις δεξιότητες των μεταναστών στην οικονομία
- Έλλειψη αξιοποίησης των ικανοτήτων των μεταναστών σε σχέση με την επιχειρηματικότητα (CIPA?)

